

LICHEN SCLEROSUS (LS)

Hvad er Lichen Sclerosus?

Lichen Sclerosus (LS) har - trods sit navn - intet med sclerose at gøre, men er en kronisk lidelse, der ødelægger det elastiske bindevæv i hud og slimhinder og erstatter det med uelastisk arvæv.

LS viser sig som forandringer af huden omkring de ydre kønsorganer og ved skedeindgangen, ofte i form af kløe, svie og tynd og sart hud, der let revner. Det kan give øget risiko for infektion og svamp i området.

LS kan vise sig hos kvinder i alle aldre men dukker oftest op omkring overgangsalderen. Ved behandling kan generne næsten forsvinde eller holdes nede.

Hvad skyldes lidelsen?

LS er en autoimmun lidelse, hvilket betyder, at den kan optræde i forbindelse med andre autoimmune tilstande som diabetes, stofskiftesygdomme, psoriasis og eksem. Det betyder også, at sygdommen kan blusse op i perioder, hvor dit immunforsvar er lavt. Det kan være en god idé at få taget en blodprøve, så du kan blive screenet for andre autoimmune sygdomme - fx stofskiftet, hvis du får konstateret LS.

Hvordan stiller vi diagnosen?

Vi påviser LS ved en vævsprøve (biopsi), som tages i lokalbedøvelse på det sted, som er angrebet. Det kan bløde en lille smule og kan i nogle tilfælde betyde, at prøvestedet skal lukkes med et sting, men som oftest er det nok med en lille gaze-kugle.

Hvor viser LS sig?

Lichen Sclerosus er begrænset til området omkring de ydre kønsorganer, hvilket vil sige klitoris og de indre og ydre kønslæber. Den kan også vise sig i mellemkødet og ned mod endetarmsåbningen. Typisk vil huden ændre farve fra rødlig til bleg og gråhvid. Det kan give kløe, eller der kan opstå revner - fx ved samleje.

Der kan med tiden komme sammenvoksning og forsnævring af skedeindgangen samt skrumpning og svind af kønslæberne.

Hvad er symptomerne?

- Kløe, svie og rifter
- Forandringer i hudfarven fra rødlig til hvidlig, enten pletvis eller i hele området omkring de indre og ydre kønslæber men evt. også ved mellemkødet og endetarmsåbningen
- Tynd, tør og pergamentagtig hud
- Pletvis fortykket hud med farveændring
- Forsnævring ved indgangen til skeden og skrumpning af kønslæberne
- Smerter ved samleje og vandladning

Ofte har symptomerne været tolket som svamp, og der er givet behandling for dette uden effekt.

Hvilken behandling tilbyder vi?

Man anvender ofte salve/creme med stærkt binyrebarkhormon (steroid), fx Dermovat®:

- 1.-4. uge: Smør to gange dagligt
- 5.-8. uge: Smør én dagligt
- 9.-12. uge: Smør 2 gange om ugen (fx mandag og torsdag)
- Herefter vedligeholdelse: Smør 1 gang om ugen.

Nye studier peger på, at også laserbehandling kan have en effekt. I sjældne tilfælde kan det være nødvendigt at operere.

Hvordan holder du selv behandlingen ved lige?

Du skal smøre dig med Dermovat-salve 1 gang om ugen. Brug hvad der svarer til en streg på pegefingerens yderste led. Vi aftaler en kontrol for at se, hvordan behandlingen virker, men du er velkommen til at bestille tid i klinikken før, hvis du har behov for det.

Hvor ofte skal du til kontrol?

Du skal til kontrol 3-4 måneder, efter diagnosen er stillet. Herefter bør du blive set 1 gang årligt. Du skal dog komme oftere, hvis du får symptomer, sår eller rifter som ikke heler.

Hvordan plejer du dig selv i det daglige?

Undgå at irritere huden omkring skedeindgangen: Hold en god hygiejne og vask dig med en intimsæbe uden parfume. Smør dig gerne med en creme med et højt indhold af fedtstof (over 70 %) fx efter toiletbesøg og gerne så ofte som muligt. Dog ikke på de tidspunkter, hvor du smører med den behandlende binyrebarkhormoncreme (Dermovat®). Brug løstsiddende tøj og undertøj - gerne i bomuld.

Hvad betyder LS for dit sexliv?

LS kan være forbundet med ubehag og smerter ifm. sex. Tal med din partner og prøv, om I sammen kan finde nogle løsninger, der gør, at I kan opretholde jeres sexliv, fx ved at bruge andre stillinger eller ved at bruge glidecreme, intim- eller naturolier ved samleje. Har du smerter, kan du også bruge en lokalbedøvende gel, som fås i håndkøb på apoteket.

Hvad er prognosen?

LS kan ikke kureres, men kun holdes nede. Derfor er det vigtigt, at du løbende holder øje med symptomerne og gerne ser efter med et spejl. På den måde vil du også hurtigt kunne opdage evt. forandringer.

Vi ved, at der er en sammenhæng mellem Lichen Sclerosus, celleforandringer og hudkræft. Selvom risikoen for at udvikle kræft er mindre end 5 %, er det altså vigtigt, at du passer din behandling og dine kontroller.

Hvor kan du læse mere?

Lichen Sclerosus Foreningen

www.lichensclerosus.dk

sundhed.dk

<https://www.sundhed.dk/borger/patienthaandbogen/hud/sydomme/kloeende-lidelser/lichen-sclerosus/>

GYNCARE